

Maatalousmuovit – haasteet ja mahdollisuudet

Maatalousmuovipäivä 23.11.2021
Minna Ojanperä, MTK ry

Perusasioita yrittäjän näkökulmasta

- Jätteen haltijalla velvollisuus järjestää jätehuolto (välttämättömyyspalvelu)
- Elinkeinotoiminnassa syntyvän jätteen jätehuolto:
 - Yksityinen palveluntarjoaja
 - Kunta toissijaisena palveluntarjoajana (TSV)
- Maataloudessa ainoa erityiskohtelu muihin yrittäjiin verrattuna koskee vaarallisia jätteitä

Maatalousyrittäjä ja muovit

- n. 12 000 tonnia muovijätettä vuosittain, noin viidennes päätyy uudelleen kiertoon
- Hyvä infosivu: maatalousmuovijäte.fi

Muovipakkausten kierrätys kuuluu lakisääteisen **tuottajavastuun** piiriin

- kasvinsuojelu- ja AIV- kanisteri
- lannoite-, siemen- ja turvesäkit
- kiristekalvohylsyt
- taimiruukut jne.

Tuottajavastuun piiriin **eivät kuulu** tiloilla pakatut tuotteet,

- paalimuovit, aumamuovit, narut, verkot
- harsot, katemuovit, katemuovikankaat, tihkuletkut
- tunnelimuovit, narut

Maatalousyrittäjä ja muovit – haasteita

Poliisi julkaisi karut kuvat marjatilalta – yrittäjä hautasi ja hylkäsi tuhansia tonneja muovia ja romua maastoon

Marjatilan mailta löytyi kasattuina muun muassa muovijätettä, tiiltä ja liuottimia.

Ympäristör rikokset 19.2.2019 Päivitetty 19.2.2019 14:50

Lehden lukijoissa maatalousmuovin käryttäminen herättää huolta. ”Täällä Pornaisissa monella maanviljelijällä on tapana polttaa syksyisin paalimuovit suurissa nuotioissa, joista leviää paksu savu ja karmea haju lähiympäristöön”, kertoo nimettömänä pysyttelevä lukija.

”Lähistöllä eräs maidontuottaja polttaa muovijätteensä vuosittain keskellä nurmipeltoa, mistä hän korjaa rehun lypsylehmilleen”, mainitsee toinen ja pohdiskelee, miten avopoltto sopii mielikuviin puhtaasta suomalaisesta ruuasta.

Maatalousyrittäjä ja muovit – haasteita

Maatalousmuovi

Kysymys 27.04.2017:

Hei! Mitä muovia maatalousmuovi on? Ja erityisesti paalimuovi. Olen törmännyt moneen, joka polttaa muovit tilallaan. Onko tällaisen muovin polttaminen kuitenkin haitallista ympäristölle ja kiellettykin jossakin laissa?

Vastaus 27.04.2017:

Eipä taida olla olemassa mitään erityistä "maatalousmuovia". Maataloudessa käytetään ihan samoja perusmuoveja kuin muuallakin ja käyttökohde ratkaisee, mitä muovia se on. Tuo pyöröpaalikalvo eli kiristekalvo on pääosin polyeteeniä. Yleensä siihen on oksastettu tai muutoin lisätty niin sanottua tahmoa eli tiukan tarttumisen mahdollistavaa yleensä dioli-yhdistettä sekä ripaus CaCO₃-täytettä ja väriä sekä stabilointiaineita. On myös ilman tahmoa olevia paalikalvoja. Mutta kemiallisesti kalvo on enimmäkseen hilttä, vetyä ja happea. Täydellisesti palaessaan siitä tulee vettä ja hiilidioksidia. Iso koko on ongelma, koska tykkää ensin sulaa isoksi jöötiksi, joka e hyvini pala täydellisesti ja tuhrii mahdollisesti arinan tai maan. Samoin energiasältö on kova ja iso määrä rikkoo varmasti normaalin tulisijan. Näitä muoveja noudetaan tiloilta kierrätykseen mm. Fortumin toimesta noin satasella per kuorma. Sellaista tai muuta järjesettyä jätehuoltoa suosittelisin kotipolttelun sijaan.

Maatalousyrittäjä ja muovit – haasteita

Yli puolet maatalouden kääremuovijätteestä käsiteltiin ympäristön kannalta epäasiallisesti. Asiallisesti käsitellystä 43 prosentin osuudesta ainoastaan 20 prosenttia päätyi kierrätykseen (Järvinen ja Saarinen 2016). Muovijätteen hallitsemattomassa poltossa ilmaan pääsee vaarallisia yhdisteitä, mikä heikentää ilman laatua ja on terveydelle vaarallista (Erälinna ja Järvenpää 2018). Muovin käsittelypalvelun ostamista jätehuoltoyrityksiltä pidettiin kalliina ja näin ollen muovin asiaton, melkein kustannukseton käsittely oli huomattavasti houkuttelevampaa. Osallistuminen maatalousmuovin keräyskampanjoihin oli vähäistä. Syynä vähäiseen osallistumiseen oli se, että MTK:n ja Fortumin noin kymmenen vuotta kestänyt kierrätyskampanja oli päätymässä (Koivuniemi 2019). Uuden kierrätyskanavan löytyminen vei aikansa ja MTK tiedotti uudesta kumppanista 12.8.2019. Käyttäjät kokivat tiedotuksen olleen puutteellista, vaikka 2018 LiMuke-hankeen yhteydessä kierrätysohjeet päivitettiin vastaamaan maatalojen tarvetta (Erälinna ja Järvenpää 2018). LiMuKe-hankkeen tuloksiin verrattuna poltto oli lisääntynyt tiloilla. Tässä tutkimuksessa 28 prosenttia tiloista poltti muovin tilalla, kun LiMuKe-hankkeen tutkimuksessa 20 prosenttia vastanneista ilmoitti polttavansa

Välitilinpäätös

Muovien laitton poltto ja maahan hautaus ovat suoraan kiellettyjä usean eri lain nojalla.

Muovien laittoman polton seurauksia ovat terveydelle ja ympäristölle vaarallisten pienyhdisteiden leviäminen. Muovien laittoman maahan hautauksen seurauksia ovat roskaantuminen ja muovien pysyminen maassa vähintään vuosikymmeniä. Mikromuovien vaikutusta ei vielä tiedetä.

Jätesäätely, johon myös maatalousmuovijäte sisältyy, vahvistuu koko ajan. Säätelyllä voidaan tarkoittaa myös alan omaa itsesäätelyä, jolla vastataan kuluttajien vaatimuksiin. Elinkeinon näkökulmasta on parempi osata ennakoida etukäteen, kuin reagoida jälkikäteen.

Muovien poltto ja maahan hautaaminen on pahasti ristiriidassa viljelijäjärjestöjen vastuullisuusohjelmien + ympäristöohjelmien, suomalaisen, puhtaan ruuan brändin ja koko ruoka-alan vastuullisuusviestinnän kanssa. Nykyajan somemaailmassa elinkeinonharjoittajien vastuullisuus on läpinäkyvämpää kuin aikaisemmin.

24.11.2021

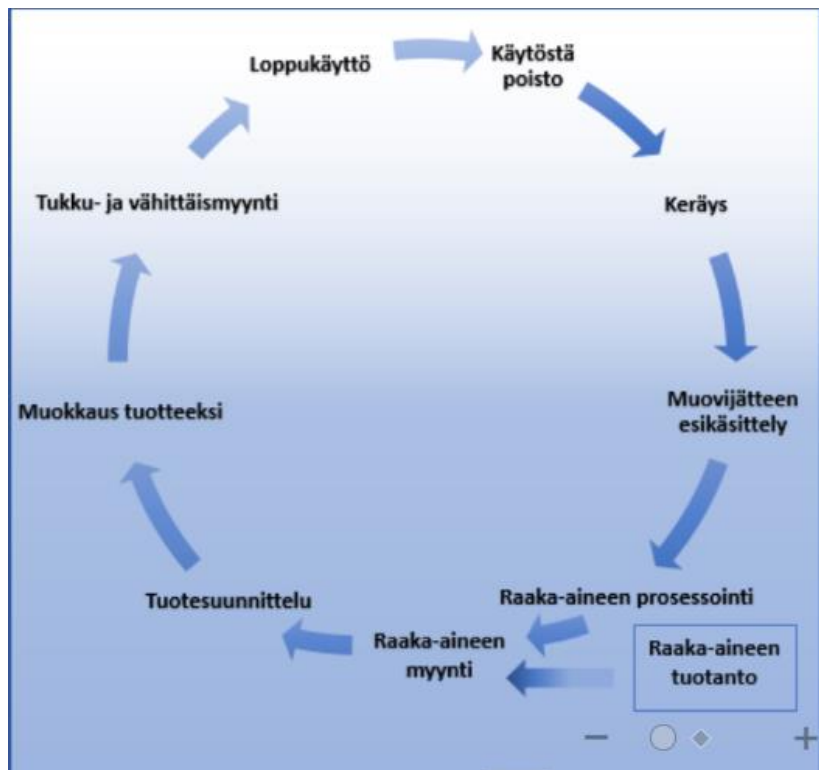
Katse mahdollisuuksiin

- On muodostettu melko selvä käsitys siitä, mihin tulee panostaa:
 - **Asennemuutos** muovien käsittelyssä tarpeen, murrosta tapahtumassa
 - => MTK uusi vuonna 2019 muovien noutopalvelunsa tavoitteenaan auttaa maatiloja ratkaisemaan muovien säilytys- ja kierrätysongelmia. Palvelu lähti hyvin käyntiin heti ensimmäisenä keräysvuotena.
 - **Syntypaikkalajittelun merkitys** ei tiedossa, ei panosteta riittävästi puhtauteen ja eri muovilajien erottamiseen
 - **Euro on konsultti**, hyvässä ja pahassa. Paalimuoveille ei ole hakijoita taloudellisista syistä.

Katse mahdollisuuksiin

- Muovien **kiertotalous** on vahvassa kasvussa – hyvä näkymä koko muovin arvoverkolle. Taloudellinen toimeliaisuus heijastuu maataloille saakka. Muovin arvoverkko tulee huomioida kokonaisuutena, yksi toimija ei voi muuttaa suuntaa
- Myös kiertotaloutta tukeva **sääntely** kokonaisuutena parhaimmillaan tukee maatalousmuovien kierrätyshaasteita luoden markkinoita uusiomuoveille, siten kysyntää maatalousmuovijätteelle.
- **Muut toimijat heränneet**: Ruokaviraston ja MMM:n uusi Muoviopas julkaistu <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/oppaat/muoviopas/>. Myös käynnissä olevat hankkeet osoitus siitä, että on laajaa tahtoa ratkaista maatalousmuovien haasteet. Osittain kyse yleisestä yhteiskunnallisesta keskustelusta muovien ympärillä.

Muovin arvoverkko hahmottaa kumppanit

Kiitos!

minna.ojanpera@mtk.fi

0406719536

